

Amatierteātri izspēlē dzīvi

Latvietis bez teātra spēlēšanas, kā zināms, nekādi nevar. Nākot vasarai, arī amatierteātru aktieri kāpj uz skatuves, rādot saviem skatītājiem, ko tad ziemā darījuši.

«Smaids» kļuvis nopietns

Pārsteigumu šopavasār sagādāja Dobeles kultūras nama amatierteātris «Smaids». Daudzus gadu desmitus, skatītājus smīdinājis ar komēdijām, uz ko norāda arī tā jautrais nosaukums, tas pavasarī aicināja uz visnotaļ nopietnu, pat grūtsirdīgu izrādi.

Amatierteātra «Smaids» režisors AIVARS MEŠKIS:

– Patiešām, kopš darbojos kolektīvā (un tie jau ir 44 gadi), tā repertuārā ir bijušas tikai komēdijas. Bet dzīvē notiek pārmaiņas, un šoreiz tās radīja pandēmija. Mums jau bija iepianota kārtējā komēdija, taču, kad drīkstējām sākt darboties, lielākā daļa no maniem aktieriem paziņoja, ka nevakcinēsies. Bet jāstrādā ir! Sākām lūkoties pēc jauniem aktieriem, un tiešām atsaucās vairāki cilvēki, kuri labprāt spēlētu teātri un kuri bija arī vakcinējušies. Tad meita, kura arī darbojas kolektīvā, ierosināja iestudēt arī ko nopietnu. Nu, tad iesaki lugu! Viņas ieteikums bija – «Cīruliši». Izlasīju lugu, un man tā ļoti iepatikās. Harija Gulbja luga «Cīruliši» ir viņa slavenākais darbs. Tā ir luga – veltījums visām latviešu viensētām. Luga – veltījums visām mammām.

Jā, tas bija ļoti drosmīgs solis – to iestudēt, zinot, ka tā savulaik ir daudz spēlēta Nacionālajā,

laikā, Dailes un Valmieras teātri, ka ir uzņemta filma ar lielisko Veltu Līni galvenajā lomā. Daudzi cilvēki to ir redzējuši un tāpēc gribēs salīdzināt. Bet gluži tāpat bija, kad uzvedām «Skroderdienas Silmačos». Arī tad daudzi skeptiski teica – nu, ko tad jūs!

Atzišos – bija ļoti grūti, bet mēs izdarījām. Bija pierasts pie komēdijām, tāpēc vispirms man pašam nācās pārkārtot domāšanu, mainīt skatījumu, jo vairs nevarēju darīt tā kā līdz šim. Pieci aktieri bija jaunpienācēji. Pieredzējušiem aktieriem nav daudz jāmaca, ko un kā darīt, jaunam aktierim viss jāsāk no paša sākuma. Taču, kad sākām lēnām mēģināt, sapratu, ka «aizies», jo izrādījās, ka aktieri bija īsti piemēroti šim lomām.

Mūsu jaunā aktrise Evita Zoltnere labi spēlē ģitāru. Kad to dzirdēju, iedomājos, ka lugu varētu iesākt nevis ar fonogrammu, bet tieši ar viņas spēlējumu. Sākumā Evita teica stingru nē, bet tad pārdomāja, ka nav tik sarež-

«Cīruliši». Izrāde veiksmīgi nospēlēta, aktieri – laimīgi.

ģiti un ka viņa varētu to lirisko dziesmu, kur «māte no akas ūdeni nes», nospēlēt un nodziedāt. Sapratu, ka sākums izrādei nu ir. Nācās lugu arī īsināt, lai cilvēki izrādes laikā nesāk žāvāties, jo tas nozīmētu, ka teātris nav izdevies.

Protams, amatieri paliek amatieri, bet pirmizrādi viņi nospēlēja brīnišķīgi. Mums izdevās. Skatītāji pēc izrādes arī teica – ir labi! Lai arī esmu apmierināts ar

to, kā mēs to izdarījām, tomēr pašapmierinātībai nav vietas – var vēl labāk.

Rīt «Cīrulišus» izrādīs Lielauces tautas namā. Tā mums ir tāda laba tradīcija – katru gadu tur nospēlēt jaunāko izrādi. Mūs aicina arī uz citām vietām, taču «Cīrulišus» es atsaku. Tā nav komēdija, kas domāta spēlēšanai brīvā dabā. «Cīruliši» ar savu skaudro stāstu par māti, kura tomēr paliek viena pussabrukušajā

mājā, izrādīti brīvā dabā, savu mērķi nesasniedz. Nevajag nekad sabojāt to, kas ir labs.

Toties esmu ļoti apmierināts, ka 4. augustā lugu varēsim izrādīt Kārļa Ulmaņa dzimtajās mājās «Pikšas». Vecā lauku māja un pagals rada vajadzīgo atmosfēru, kas ļaus skatītājiem iejusties tā laika notikumos. Un man jau ir radies jauns, pavisam cits redzējums šai izrādei. Ļoti gaidu šo notikumu.

Izrāde kā sveiciens vecākajai paaudzei

«Pirmā grēka līcis». Kāzās kā jau kāzās – tiek dziedāts un dancots.

Krimūnu amatierteātris «Skats» savu 20. sezonu uzsāka ar Ērika Hānberga stāstu dramatizējuma «Pirmā grēka līcis» iestudēšanu. Gandrīz kāzu reportāža ar dziedāšanu – arī tā tiek dēvēta izrāde.

Amatierteātra režisore ANITA RIEKSTIŅA:

– Pirmoreiz dramatizējumu izrādījām Krimūnu estrādē 21. maijā. Lai arī tovarak stipri lija, skatītājus tas nenobiedēja. Sānāca krietni vairāk nekā simts

cilvēku, kuri atsaucīgi sekoja uz skatuves notiekošajam un aizrautīgi dziedāja līdzī, jo to laiku dziesmas bija ļoti zināmas. Likās, ka tā gaišā atmosfēra, kas nāca no skatītājiem, sildīja mūsu aktierus.

Mūs ļoti uzrunā Ērika Hānberga sirsnīgie lauku stāsti – gan poētiski, gan traģiski, gan jautri. Tie ir izstāstīti tik patiesi, ka tajos daudz saskatām arī no savas dzīves, – līdzīgi izdzīvotu, pārdzīvotu, neizstāstītu, dziļi sevi paturētu. Tie ir stāsti par pagājušā gadsimta 70. gadiem, kad Ēriks Hānbergs bieži brauca uz laukiem, iepazīna tur cilvēkus un viņu dzīvi, daudz rakstīja par

viņiem un lauku problēmām. Tāpēc šie stāsti ir tik sirsnīgi un patiesi, cilvēkiem tuvi un saprotami. Šajā izrādē lugas darbības laiks atvērās otrajā plānā, centrā paliek cilvēks ar savu dzīves stāstu.

Ar šo izrādi gribam nodot sveicienu mūsu vecākajai paaudzei, kurai šie gadi bija arī skaists jaunības laiks. Mūsu aktieri to ir izdzīvojuši caur savu vecāku un vecvecāku stāstiem un atmiņām. Citiem tā bija bērnība, tā kā tie laiki nav tik sveši.

Izrāde ir stāsts par to, kā atālākā lauku nostūrī gados vecāks pāris svin kāzas. Tiek saaicināti lauku viensētās vēl palikušie kaimiņi un svinēta dzīve – tiek dziedāts, dejots, smiets no visas sirds. Tiek izstāstīts pa kādam dziļi glābātam noslēpumam. Izrādi skatnīgāku ar savu akordeonu padara muzikants Dainis Dišteins, kurš ar prieku atsaucās aicinājumam piedalīties izrādē. Pirms desmit gadiem Dailes teātri Ērika Hānberga stāstus bija dramatizējis un iestudējis režisors Kārlis Auškāps, un, uz šo dramatizējumu balstoties, mēs arī iestudējam izrādi. Protams, klāt nāca mans skatījums.

Uzaicinājumu izrādīt jauno iestudējumu pašlaik ir daudz, taču nevaram visur paspēt. Esam lauku ļaudis, un, tiklīdz sākas lauku darbu sezona, nākas ik pa

brīdim ņemt pauzīti. Ražas vākšana ir vispirms. Taču ceram, ka rudenī varēsim doties pie skatītājiem visā Latvijā.

Pirms nedēļas nospēlējām jauno izrādi Bukaišos. 23. jūnijā, Jāņu vakarā, rādīsim to Akāciju ciemā. 15. jūlijā piedalīsimies Latvijas amatierteātru iestudējumu skatē «Gada izrāde 2021», kas notiks Penkules kultūras namā. Pēc pārtraukuma atkal rīkosim amatierteātru salidojumu Krimūnās, un esam ieplānojuši, ka uz skatuves būs arī «Pirmā grēka līcis».

Joprojām repertuārā ir arī pirms diviem gadiem iestudētā Paula Putniņa populārā luga «Ar būdu uz baznīcu», kas aizved atpakaļ uz pagājušā gadsimta 80. gadiem. Tai pirms pandēmijas sākšanās bija 14 izrādes daudzviet Latvijā un būtu bijis vēl, bet diemžēl nācās atlikt.

Anita Banzīņa
Publicitātes foto

MAF

Mediju atbalsta fonds

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem
Par lappuses saturu atbild raksta autors